
ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 2023 (κυριότερα σημεία)

Ο Προϋπολογισμός του 2023 καταρτίζεται υπό συνθήκες εξαιρετικά υψηλής αβεβαιότητας, αναφορικά με τις γεωπολιτικές εξελίξεις σε παγκόσμιο επίπεδο. Καλείται να συγκεράσει προκλήσεις που αφορούν την ενεργειακή κρίση, την πληθωριστική πίεση στα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, την υγειονομική κρίση που εάν και έχει υποχωρήσει, συνεχίζει να επιβαρύνει τις δαπάνες του συστήματος υγείας, αλλά και τις αυξημένες δαπάνες για την αναγκαία αμυντική θωράκιση της χώρας. Την ίδια στιγμή καλείται να διατηρήσει τη δημοσιονομική ισορροπία και τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης, αλλά και να υποστηρίξει ένα ευρύ φάσμα μεταρρυθμίσεων για τη βελτίωση της ζωής και της ευημερίας όλων των πολιτών.

Είναι σαφές ότι οι κίνδυνοι που περιβάλλουν τις μακροοικονομικές προβλέψεις, τόσο σε Εθνικό όσο και σε Παγκόσμιο επίπεδο για το 2023, είναι αυξημένοι και συνδέονται κατά κύριο λόγο με τις γεωπολιτικές προκλήσεις, την εξέλιξη του πολέμου στην Ουκρανία, τις συνθήκες εφοδιασμού της Ευρώπης με φυσικό αέριο, τις τιμές της ενέργειας και των καυσίμων και την Ευρωπαϊκή νομισματική πολιτική.

Ωστόσο, η Ελληνική οικονομία έχει επιδείξει σημαντική ανθεκτικότητα, υποστηριζόμενη από τα δημοσιονομικά μέτρα της πολιτείας. Ως αποτέλεσμα, για το 2022 προβλέπεται ρυθμός ανάπτυξης 5,3%, έναντι 4,5% που είχε προβλεφθεί στον Κρατικό Προϋπολογισμό του 2022 και 3,1% που είχε εκτιμηθεί στο Πρόγραμμα Σταθερότητας του Απριλίου 2022, τη στιγμή που ο Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή εκτιμάται να αυξηθεί κατά 8,8%, έναντι 5,6% που προβλεπόταν στο Πρόγραμμα Σταθερότητας. Σε αυτό το πλαίσιο, το ποσοστό ανεργίας αναμένεται να διαμορφωθεί σε 12,9% έναντι 13,9% που προβλεπόταν στο Πρόγραμμα Σταθερότητας και 14,2% στον Προϋπολογισμό του 2022.

Το αποτέλεσμα αυτό υποστηρίχθηκε εντός του 2022 από δημοσιονομικά μέτρα ύψους 4,7 δισ. ευρώ για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης, μέτρα ύψους 4,3 δισ. ευρώ για την αντιμετώπιση της υγειονομικής κρίσης, αλλά και μεταρρυθμίσεις προς όφελος των πολιτών, όπως ενδεικτικά είναι η διπλή αύξηση του κατώτατου μισθού κατά 9,7% συνολικά μέσα στο 2022, η περαιτέρω μόνιμη μείωση του Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝΦΙΑ), από το 2018 κατά 35% και η κατάργηση του φόρου γονικών παροχών-δωρεών.

Για το 2023, υπό τις εξαιρετικά αβέβαιες συνθήκες διαμόρφωσης προβλέψεων και με βάση τις τρέχουσες τιμές μελλοντικών συμβολαίων της ενέργειας, ο Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή αναμένεται να αυξηθεί κατά 3%, έναντι 4% της Ευρωζώνης, σύμφωνα με τις θερινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ενώ η ανάπτυξη αναμένεται να διαμορφωθεί σε 2,1%, έναντι 1,4% του μέσου όρου της Ευρωζώνης σύμφωνα με τις θερινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και 0,9% σύμφωνα με τις προβλέψεις Σεπτεμβρίου 2022 της ΕΚΤ. Σημειώνεται ότι οι προβλέψεις για την ανάπτυξη και τον πληθωρισμό, έχουν λόγω των συνθηκών ακραίας γεωπολιτικής αβεβαιότητας, υψηλό βαθμό επισφάλειας και μπορεί να αναθεωρηθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή πριν την κατάθεση του τελικού σχεδίου του προϋπολογισμού.

Ο Προϋπολογισμός του 2023 είναι ο πρώτος κρατικός προϋπολογισμός τα τελευταία δώδεκα έτη, που καταρτίζεται εκτός του πλαισίου μνημονιακής επιτήρησης ή ενισχυμένης εποπτείας. Συνεπώς πλέον, όλα τα δημοσιονομικά μεγέθη απεικονίζονται μόνο με τη κοινή μεθοδολογία του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών (ESA) και παραλείπονται πλέον εκτιμήσεις κατά πρόγραμμα.

Το γεγονός αυτό ωστόσο, καταδεικνύει την εθνική ευθύνη απέναντι στις θυσίες των πολιτών τα τελευταία δώδεκα έτη, αλλά και στη νέα γενιά, να διατηρηθεί η δημοσιονομική ισορροπία της χώρας, βασιζόμενοι σε ίδιες δυνάμεις, ακόμη και κάτω από αντίξοες διεθνείς συγκυρίες. Οι δημοσιονομικοί στόχοι που είχαν τεθεί στο Πρόγραμμα Σταθερότητας, αναφορικά με το πρωτογενές πλεόνασμα γενικής κυβέρνησης, ήτοι ελλείμματος 2% του ΑΕΠ για το 2022 και πλεονάσματος 1,1% του ΑΕΠ για το 2023, αναθεωρούνται σε έλλειμμα 1,7% του ΑΕΠ για το

2022 και πλεόνασμα 0,7% του ΑΕΠ για το 2023. Με αυτό τον τρόπο διατηρείται η δημοσιονομική ισορροπία για την εν λόγω περίοδο, διοχετεύοντας τους απαραίτητους πόρους, έχοντας χτίσει με διορατικότητα ασφαλή ταμειακά διαθέσιμα, για την αντιμετώπιση των προκλήσεων κατά το νέο έτος.

Στο ανωτέρω αποτέλεσμα, για το 2023 έχει συμπεριληφθεί το σύνολο των δημοσιονομικών μέτρων, ύψους 3,5 δισ. ευρώ, που εξαγγέλθηκαν στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης και επιπλέον 1 δισ. ευρώ αποθεματικό για αυξημένες δαπάνες αντιμετώπισης της ενεργειακής κρίσης, πρωτίστως για την επιδότηση λογαριασμών ηλεκτρικού ρεύματος και την αντιμετώπιση δαπανών των φορέων γενικής κυβέρνησης.

Επιπλέον, για το έτος 2023 προβλέπεται η διάθεση πόρων ύψους 8,3 δισ. ευρώ από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και 5,6 δισ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, εκ των ο-ποίων 3,5 δισ. ευρώ από το σκέλος των επιχορηγήσεων, στο οποίο έως σήμερα έχουν ενταχθεί 372 έργα και εμβληματικές επενδύσεις ύψους 13,5 δισ. ευρώ.

Όπως αναφέρθηκε η αβεβαιότητα γύρω από τις ευρύτερες γεωπολιτικές εξελίξεις, αποτελεί τον σημαντικότερο παράγοντα που δυσχεραίνει τη διενέργεια ασφαλών προβλέψεων παγκοσμίως. Σε αυτό το πλαίσιο, το βασικό όπλο οικονομικής άμυνας της χώρας είναι η συνετή δημοσιονομική διαχείριση, κατευθύνοντας τους πόρους που είναι διαθέσιμοι, στον μετριασμό των συνεπειών της ενεργειακής κρίσης στην Ελληνική κοινωνία και τον παραγωγικό ιστό της χώρας. Παράλληλα, η τήρηση των ρεαλιστικών δημοσιονομικών στόχων είναι το διαβατήριο για την πρόσβαση στις αγορές, τη διασφάλιση της βιωσιμότητας του Ελληνικού χρέους και την επίτευξη επενδυτικής βαθμίδας, έτσι ώστε να διατηρηθεί η θετική οικονομική προοπτική της χώρας για τα επόμενα έτη.

Μακροοικονομικές εξελίξεις

Η εκτίμηση για την πορεία του πραγματικού ΑΕΠ στο σύνολο του έτους 2022 διαμορφώνεται σε 5,3%, υψηλότερα από ό,τι είχε προβλεφθεί στο Πρόγραμμα Σταθερότητας 2022 και στον κρατικό προϋπολογισμό 2022, κατά 2,2 και 0,8 ποσοστιαίες μονάδες, αντίστοιχα. Η προς τα πάνω αναθεώρηση του πραγματικού ΑΕΠ σχετίζεται με την καλύτερη του αναμενόμενου επίδοση της ελληνικής οικονομίας στο πρώτο εξάμηνο του έτους, από κοινού με την προς τα πάνω αναθεωρημένη εκτίμηση για τις ετήσιες τουριστικές εισπράξεις και αυξημένο ύψος μέτρων στήριξης για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης.

Σε ονομαστικούς όρους, η οικονομική ανάπτυξη του 2022 εκτιμάται ακόμα υψηλότερα, σε 14,8% σε ετήσια βάση, λόγω της αύξησης του αποπληθωριστή ΑΕΠ κατά 9,1% στο σύνολο του έτους. Ο ρυθμός πληθωρισμού βάσει του Εν.ΔΤΚ εκτιμάται σε 8,8% στο σύνολο του 2022, ελαφρώς άνω του ρυθμού του πρώτου εξαμήνου 2022 (8,5%) εν μέσω υψηλής αβεβαιότητας και μεταβλητότητας στις ευρωπαϊκές τιμές φυσικού αερίου.

Ως πρωτεύων παράγοντας της ανάπτυξης στο σύνολο του 2022 εκτιμάται η πραγματική εγχώρια ζήτηση, στη βάση κυρίως της εμπροσθοβαρούς ανάπτυξης της ιδιωτικής κατανάλωσης εντός του έτους. Σημαντικό μέρος της αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ προέρχεται από τη θετική συμβολή των καθαρών εξαγωγών υπηρεσιών, που αντισταθμίζει κατά 76% την αρνητική συμβολή των καθαρών εξαγωγών αγαθών.

Η πραγματική ιδιωτική κατανάλωση εκτιμάται ότι θα αυξηθεί το 2022 κατά 7,2% σε ετήσια βάση. Οι πραγματικές επενδύσεις εκτιμάται ότι θα επιταχυνθούν μεταξύ των δύο τελευταίων τριμήνων του 2022, παρά τη δυσμενή διεθνή συγκυρία. Στο σύνολο του έτους, ο ρυθμός αύξησής τους αναμένεται να αγγίξει διψήφιο ποσοστό έναντι του 2021 (10,0%), εν μέσω αύξησης των επενδύσεων σε κατασκευές για τρίτο συνεχόμενο έτος, και με επιταχυνόμενο ρυθμό.

Το 2022 οι καταθέσεις συνέχισαν να αυξάνονται με επιβραδυνόμενο αλλά σημαντικό ρυθμό έναντι του προηγούμενου έτους, ο οποίος διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο τους πρώτους επτά μήνες του έτους σε 8,1%.

Οι προοπτικές της παγκόσμιας οικονομίας προβλέπεται να επιδεινωθούν το 2023, καθώς ο επίμονα υψηλός πληθωρισμός, οι αυστηρότερες χρηματοπιστωτικές συνθήκες και οι διαταράξεις από την πλευρά της προσφοράς επηρεάζουν την οικονομική δραστηριότητα. Το πραγματικό ΑΕΠ της παγκόσμιας οικονομίας μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία στα τέλη Φεβρουαρίου του 2022, αναθεωρείται καθοδικά με ασύμμετρες επιπτώσεις μεταξύ των οικονομιών.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις οικονομικές προβλέψεις της (Ιούλιος 2022) εκτιμά ρυθμό ανάπτυξης για την ΕΕ 2,7% και 1,5% και για την Ευρωζώνη 2,6% και 1,4% το 2022 και το 2023 αντίστοιχα. Οι προοπτικές της οικονομίας της Ευρωζώνης και της ΕΕ επιβαρύνονται ιδιαίτερα από τις επιπτώσεις του πολέμου, οι οποίες διαχέονται κυρίως μέσω της περαιτέρω αύξησης των διεθνών τιμών των ενεργειακών προϊόντων, των τροφίμων και άλλων βασικών προϊόντων, των αυστηρότερων χρηματοπιστωτικών συνθηκών, αλλά και δευτερογενώς μέσω της επιβράδυνσης της παγκόσμιας ζήτησης. Ειδικότερα, οι οικονομικές συνέπειες εξαιτίας του πολέμου, αναμένεται να είναι εντονότερες στα κράτη-μέλη της ΕΕ λόγω της γεωγραφικής εγγύτητας και υψηλής εξάρτησης από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα. Ο μέσος ετήσιος πληθωρισμός αναμένεται να ανέλθει στο 8,3% στην ΕΕ και 7,6% στην Ευρωζώνη το 2022, πριν υποχωρήσει το 2023 σε 4,6% και 4,0% αντίστοιχα.

Για την ελληνική οικονομία, το 2023 θα είναι το πρώτο έτος λειτουργίας εκτός της στενής δημοσιονομικής επιτήρησης που ξεκίνησε το 2010 με το πρώτο πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής. Ωστόσο, η σταδιακή επαναφορά σε τροχιά συνετούς δημοσιονομικής πολιτικής, ώστε να διασφαλιστεί η πρόσβαση στις αγορές, υπαγορεύει ο δημοσιονομικός σχεδιασμός να κινηθεί σε συγκριτικά στενότερα περιθώρια εντός του 2023, έναντι της μεγάλης δημοσιονομικής επέκτασης που ακολουθήθηκε για τις κρίσεις της πανδημίας και της ενέργειας την περίοδο 2020 - 2022.

Με την ενεργειακή κρίση ακόμα ενεργή, σηματοδοτείται η σημασία των αυτόματων σταθεροποιητών για την αποφυγή μεγάλης επιβράδυνσης της ανάπτυξης. Αυτοί ενισχύονται από το 2023 με τα νέα μέτρα ελάφρυνσης των νοικοκυριών και επιχειρήσεων σε ό,τι αφορά τη μόνιμη μείωση κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες των ασφαλιστικών εισφορών περίπου 2,2 εκατ. εργαζομένων του ιδιωτικού τομέα και την αναστολή σε μόνιμη βάση της εισφοράς αλληλεγγύης στον ιδιωτικό τομέα, με επέκταση του μέτρου στο δημόσιο και στους συνταξιούχους. Πέραν αυτών των δύο μέτρων, τα νέα κυβερνητικά μέτρα στήριξης της οικονομίας με έναρξη εφαρμογής το 2023, όπως ανακοινώθηκαν στο πλαίσιο της ΔΕΘ, περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τη νέα αύξηση του κατώτατου μισθού από τον Μάιο 2023, την αναμόρφωση του ειδικού μισθολογίου των ιατρών του Εθνικού Συστήματος Υγείας (ΕΣΥ), την διευθέτηση μισθολογικών αιτημάτων των ενόπλων δυνάμεων, την κατάργηση της ειδικής εισφοράς 1% υπέρ του Ταμείου Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων (ΤΠΔΥ), την αύξηση του φοιτητικού επιδόματος, την επέκταση του επιδόματος μητρότητας στον ιδιωτικό τομέα, τα σημαντικά κίνητρα για επέκταση της πλήρους απασχόλησης μέσω της μείωσης των ασφαλιστικών εισφορών και του τέλους επιτηδεύματος, η αναστολή του ΦΠΑ για νέες οικοδομές και το συνολικό πλαίσιο δράσεων στήριξης της στέγασης, με επίκεντρο τη νέα γενιά.

Από την άνοιξη του 2023, η ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας αναμένεται να ενδυναμωθεί στη βάση των ως άνω μέτρων και της υποχώρησης του ρυθμού αύξησης του δείκτη τιμών. Η αναμενόμενη περαιτέρω εξομάλυνση των διεθνών τιμών στο πετρέλαιο, που από κοινού με τη συνεχιζόμενη επιδότηση ενεργειακού κόστους για νοικοκυριά και επιχειρήσεις και την ομαλοποίηση της λειτουργίας της παγκόσμιας εφοδιαστικής αλυσίδας, συνεπάγονται για το 2023 σημαντικά ηπιότερο κατ' εκτίμηση ρυθμό πληθωρισμού έναντι του 2022 (3,0% κατά μέσο όρο στο σύνολο του έτους).

Ακόμα, η προσήλωση στην υλοποίηση απορρόφησης των πόρων του ΤΑΑ αναμένεται να φέρει επιτάχυνση της ετήσιας συμβολής του στην ανάπτυξη στις 1,9 ποσοστιαίες μονάδες. Η ανωτέρω υλοποίηση προβλέπεται ότι θα αποτελέσει τον κύριο μοχλό επενδύσεων του 2023, των οποίων ο όγκος προβλέπεται κατά 16% υψηλότερος έναντι του 2022, και τον βασικό παράγοντα ανθεκτικότητας της αγοράς εργασίας που θα συντελέσει στη μείωση της ανεργίας κατά 0,3 ποσοστιαίες μονάδες του εργατικού δυναμικού στο 2023, σε ποσοστό 12,6% βάσει του ορισμού της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού.

Ο ρυθμός αύξησης της πραγματικής ιδιωτικής κατανάλωσης εκτιμάται σε 1,3% έναντι του 2022 (επίπεδο που είναι αυξημένο κατά 7,8% έναντι του προ-πανδημίας επιπέδου). Την ίδια στιγμή, η κατανάλωση της Γενικής Κυβέρνησης το 2023 αναμένεται να παραμείνει πάνω από το προ-πανδημίας επίπεδο, ωστόσο ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής της το 2023 εκτιμάται αρνητικός κατά 1,5%, εν μέσω της σταδιακής προσαρμογής στους μεσοπρόθεσμους στόχους της δημοσιονομικής πολιτικής.

Ο εξωτερικός τομέας της οικονομίας αναμένεται να διατηρήσει αρνητική τη συμβολή του στην πραγματική ανάπτυξη το 2023, κατά 0,7 ποσοστιαίες μονάδες, όμως με την αρνητική συμβολή του ισοζυγίου αγαθών να συρρικνώνεται στο ένα πέμπτο του 2022 στη βάση της πρόβλεψης για αύξηση των ελληνικών εξαγωγών αγαθών κατά 3,5% ετησίως σε όρους όγκου.

Σε αυτό το πλαίσιο, η πρόβλεψη για την ετήσια αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ το 2023 ανέρχεται σε 2,1%, μειωμένη έναντι του 2022, αλλά πάνω από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης (1,4% σύμφωνα με τις θερινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και 0,9% σύμφωνα με τις προβλέψεις Σεπτεμβρίου 2022 της ΕΚΤ).

Βασικά μεγέθη της Ελληνικής Οικονομίας (% ετήσιες μεταβολές, σταθερές τιμές)			
	2021	2022**	2023**
ΑΕΠ	8,3	5,3	2,1
Ιδιωτική κατανάλωση	7,8	7,2	1,3
Δημόσια κατανάλωση	3,7	0,2	-1,5
Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου	19,6	10,0	16,0
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	21,9	9,0	1,8
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	16,1	10,3	3,1
Αποπληθωριστής ΑΕΠ	2,1	9,1	3,1
Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή	0,6	8,8	3,0
Απασχόληση*	0,5	4,6	0,2
Ποσοστό ανεργίας*	12,8	11,0	10,8
Ποσοστό ανεργίας (Έρευνα Εργατικού Δυναμικού)	14,7	12,9	12,6

Πηγή: Ετήσιοι Εθνικοί Λογαριασμοί (Ελληνική Στατιστική Αρχή), εκτιμήσεις/προβλέψεις Υπουργείου Οικονομικών

*Σε εθνικολογιστική βάση

** Εκτιμήσεις/προβλέψεις

Προϋπολογισμός Γενικής Κυβέρνησης

Στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού 2022, το πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης του έτους 2022, με βάση τη μεθοδολογία ESA, είχε εκτιμηθεί ότι θα διαμορφωθεί σε έλλειμμα ύψους 2.680 εκατ. ευρώ ή 1,4% του ΑΕΠ, ενώ στο Πρόγραμμα Σταθερότητας του Απριλίου 2022 και κατόπιν της εντατικοποίησης της ενεργειακής κρίσης, το πρωτογενές αποτέλεσμα είχε προβλεφθεί σε έλλειμμα ύψους 4.039 εκατ. ευρώ ή 2,0% του ΑΕΠ.

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της εκτέλεσης του προϋπολογισμού, το αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης για το έτος 2022 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε έλλειμμα ύψους 3.579 εκατ. ευρώ ή 1,7% του ΑΕΠ.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις για το έτος 2023, το πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης σε δημοσιονομική βάση, προβλέπεται να διαμορφωθεί σε πλεόνασμα ύψους 1.624 εκατ. ευρώ ή 0,7% του ΑΕΠ.

Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία European System of Accounts (ESA) (σε εκατ. ευρώ)				
	2021	2022	2023	
	ΔΥΕ Απριλίου 2022	Προϋπ/σμός	Εκτίμηση	Πρόβλεψη
I. Καθαρά έσοδα κρατικού προϋπολογισμού κατά ESA (α+β+γ+δ+ε+στ-ζ)	53.280	55.425	60.962	61.488
α. Φόροι (1+2+3+4+5+6+7)	48.243	50.055	54.608	56.190
1. Φόροι επί αγαθών και υπηρεσιών	26.618	28.491	31.469	32.138
εκ των οποίων: Φόροι προστιθέμενης αξίας	17.294	18.755	21.326	21.889
Ειδικοί φόροι κατανάλωσης	6.686	7.067	7.113	7.143
2. Φόροι και δασμοί επί εισαγωγών	305	297	423	418
3. Τακτικοί φόροι ακίνητης περιουσίας	2.645	2.503	2.381	2.380
4. Λοιποί φόροι επί παραγωγής	1.180	1.034	1.205	1.387
5. Φόρος εισοδήματος	15.124	15.348	16.558	17.240
εκ των οποίων: Φόρος εισοδήματος πληρωτέος από Φυσικά Πρόσωπα (ΦΠ)	10.340	10.352	11.138	11.180
Φόρος εισοδήματος πληρωτέος από εταιρίες (ΝΠ)	3.571	3.794	4.118	4.714
6. Φόροι κεφαλαίου	202	170	226	226
7. Λοιποί τρέχοντες φόροι	2.169	2.213	2.345	2.402
β. Κοινωνικές εισφορές	55	55	55	55
γ. Μεταβιβάσεις	7.052	7.567	9.065	6.644
δ. Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	598	665	819	936
ε. Λοιπά τρέχοντα έσοδα	2.297	2.027	2.222	3.528
εκ των οποίων: ε1. Επιστροφές δαπανών για τόκους	0	0	0	0
στ. Πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων	-1	13	19	16
ζ. Επιστροφές εσόδων	4.966	4.957	5.827	5.881
Πληροφοριακά στοιχεία:				
Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) ¹	4.693	4.490	4.932	4.436
Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ²	307	3.199	3.199	3.466
II. Δαπάνες κρατικού προϋπολογισμού κατά ESA (α+β+γ+δ+ε+στ+ζ+η+θ+ι) /3	70.661	65.594	72.464	69.411
α. Παροχές σε εργαζομένους	13.494	13.599	13.659	13.672
β. Κοινωνικές Παροχές	269	221	446	398
γ. Μεταβιβάσεις	37.743	29.825	32.711	31.433
δ. Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	2.322	1.136	2.266	1.430
ε. Επιδοτήσεις	361	80	412	80
στ. Τόκοι	5.498	5.550	6.000	7.000
ζ. Λοιπές Δαπάνες	420	101	91	81
η. Πιστώσεις υπό κατανομή	8.916	13.922	15.259	15.110
θ. Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	1.638	1.160	1.620	207
ι. Τιμαλφή	1	0	0	0
Πληροφοριακά στοιχεία:				
Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) ¹	8.694	7.800	8.800	8.300
Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ²	307	3.199	3.199	3.466
III. Ισοζύγιο κρατικού προϋπολογισμού κατά ESA (I-II)	-17.382	-10.170	-11.502	-7.923
% ΑΕΠ	-9,5%	-5,4%	-5,5%	-3,6%
IV. Πρωτογενές αποτέλεσμα κρατικού προϋπολογισμού κατά ESA (III+II.στ-Ι.ε1)	-11.884	-4.620	-5.502	-923
% ΑΕΠ	-6,5%	-2,5%	-2,6%	-0,4%
V. Ισοζύγιο νομικών προσώπων κατά ESA	2.707	1.953	1.618	2.169
Έσοδα	9.482	9.877	17.242	22.552
Τρέχουσες & λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις	3.828	3.711	4.317	4.110
Τόκοι πιστωτικοί	572	580	537	551
Φόροι	2.077	2.331	9.106	14.628
Αντικριζόμενα έσοδα (καθαρά)	-8	-7	-5	-8
Λοιπά έσοδα	3.013	3.262	3.287	3.271
Έξοδα	6.775	7.924	15.624	20.383
Παροχές σε Εργαζόμενους	1.339	1.328	1.357	1.341
Τόκοι χρεωστικοί	310	358	291	287
Λοιπά έξοδα	2.298	2.845	3.109	2.816
Επενδυτικές δαπάνες	917	1.288	1.239	1.518
Λοιπές μεταβιβάσεις	506	348	691	352
Επιδοτήσεις	1.405	1.758	8.937	14.069
VI. Ισοζύγιο Νοσοκομείων - ΠΦΥ κατά ESA	-346	-220	-350	43
Έσοδα	2.783	2.689	2.940	3.274
Τρέχουσες & λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις	1.849	1.582	1.798	2.129

Μεταβιβάσεις από ΕΟΠΥΥ	783	902	902	902
Αντικριζόμενα έσοδα (καθαρά)	-31	0	0	0
Λοιπά έσοδα	182	205	240	243
Έξοδα	3.129	2.909	3.290	3.231
Παροχές σε Εργαζόμενους	691	690	734	748
Τόκοι χρεωστικοί	0	0	0	0
Λοιπά έξοδα	2.223	2.099	2.406	2.329
Επενδυτικές δαπάνες	215	120	150	154
VII. Ισοζύγιο Κεντρικής Κυβέρνησης κατά ESA (III+V+VI)	-15.021	-8.436	-10.235	-5.711
VIII. Ισοζύγιο ΟΤΑ κατά ESA	-170	60	-246	-105
Έσοδα	6.808	7.018	7.320	7.443
Τρέχουσες & λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις	4.292	4.276	4.517	4.646
Τόκοι πιστωτικοί	30	39	31	31
Αντικριζόμενα έσοδα (καθαρά)	-18	-23	-23	-23
Φόροι	1.652	1.897	1.882	1.829
Λοιπά έσοδα	852	830	913	960
Έξοδα	6.978	6.958	7.566	7.548
Παροχές σε Εργαζόμενους	2.720	2.622	2.745	2.740
Τόκοι χρεωστικοί	28	71	16	40
Κοινωνικές παροχές	116	167	181	186
Λοιπά έξοδα	2.210	1.942	2.559	2.422
Επενδυτικές δαπάνες	1.904	2.156	2.065	2.159
IX. Ισοζύγιο ΟΚΑ κατά ESA	1.600	960	1.781	1.310
Έσοδα	45.094	44.836	47.482	47.199
Τρέχουσες & λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις	20.371	20.562	21.838	21.448
Αποδόσεις περιουσίας	1.305	1.221	1.237	1.237
Ασφαλιστικές εισφορές (πραγματικές)	22.635	22.330	23.636	23.777
Κοινωνικοί πόροι	502	492	530	497
Αντικριζόμενα έσοδα (καθαρά)	4	0	0	0
Λοιπά έσοδα	278	231	241	241
Έξοδα	43.494	43.876	45.701	45.889
Παροχές σε Εργαζόμενους	359	377	345	348
Κοινωνικές παροχές	36.059	36.447	37.680	38.136
εκ των οποίων: συντάξεις	29.708	29.938	30.416	31.644
Κοινωνικές παροχές σε είδος	4.479	4.428	4.580	4.628
Λοιπά έξοδα	445	514	497	508
Επενδυτικές δαπάνες	2	12	28	56
Μεταβιβάσεις	1.699	1.598	1.691	1.555
Επιδότησεις	451	500	879	657
X. Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης κατά ESA (VII+VIII+IX)	-13.590	-7.416	-8.700	-4.506
% ΑΕΠ	-7,4%	-4,0%	-4,1%	-2,0%
XI. Ενοποιημένοι Τόκοι Γενικής Κυβέρνησης	4.500	4.736	5.121	6.131
% ΑΕΠ	2,5%	2,5%	2,4%	2,8%
XII. Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης κατά ESA (X+XI)	-9.090	-2.680	-3.579	1.624
% ΑΕΠ	-5,0%	-1,4%	-1,7%	0,7%
ΑΕΠ	182.830	187.278	209.943	220.974

¹ Τα έσοδα του ΠΔΕ περιέχονται στις μεταβιβάσεις και στα λοιπά τρέχοντα έσοδα, ενώ οι δαπάνες του ΠΔΕ περιέχονται στις πιστώσεις υπό κατανομή.

² Τα έσοδα του ΤΑΑ περιέχονται στις μεταβιβάσεις, ενώ οι αντίστοιχες δαπάνες περιέχονται στις πιστώσεις υπό κατανομή.

³ Οι δαπάνες της κεντρικής διοίκησης αναλύονται σύμφωνα με τις μείζονες κατηγορίες του π.δ. 54/2018 (Α' 103).

Δημοσιονομικές παρεμβάσεις αντιμετώπισης των οικονομικών συνεπειών της ενεργειακής κρίσης

Οι πολεμικές επιχειρήσεις στην Ουκρανία οδήγησαν σε πρωτόγνωρη ενεργειακή κρίση και ραγδαία αύξηση των τιμών της ενέργειας στην ΕΕ και κατά συνέπεια και στη χώρα μας. Οι παρεμβάσεις που θεσμοθετήθηκαν για τη στήριξη νοικοκυριών και επιχειρήσεων είχαν ως κύριο στόχο να απορροφήσουν μεγάλο μέρος των ανατιμήσεων της ενέργειας. Το δημοσιονομικό κόστος των ανωτέρω παρεμβάσεων για το 2022 ανέρχεται στα 4,7 δισ. ευρώ.

Οι κυριότερες παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης αφορούν:

- σε επιδοτήσεις στην κατανάλωση φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας νοικοκυριών και επιχειρήσεων (συνολικό δημοσιονομικό κόστος 9,5 δισ. ευρώ),

- στην επιστροφή του 60% της αύξησης του κόστους της ηλεκτρικής ενέργειας για οικιακά τιμολόγια που εκδόθηκαν από 01/12/2021 έως και 31/06/2022 (δημοσιονομικό κόστος 296 εκατ. ευρώ),
- στην αύξηση του επιδόματος θέρμανσης και στην επιδότηση πετρελαίου θέρμανσης και κίνησης (συνολικό δημοσιονομικό κόστος 453 εκατ. ευρώ),
- στην εφαρμογή του μέτρου της προπληρωμένης κάρτας για αγορά καυσίμων κίνησης (fuel pass) για συνολικά 6 μήνες, από τον Απρίλιο 2022 έως τον Σεπτέμβριο 2022 (δημοσιονομικό κόστος 300 εκατ. ευρώ),
- σε επιδοτήσεις γεωργών και κτηνοτρόφων λόγω του αυξημένου κόστους λιπασμάτων και ζωοτροφών αντίστοιχα, στη μείωση του ΦΠΑ στις ζωοτροφές και τα λιπάσματα και στην επιστροφή του ΕΦΚ πετρελαίου κίνησης στους αγρότες (συνολικό δημοσιονομικό κόστος 212 εκατ. ευρώ) και
- στην οικονομική ενίσχυση ευάλωτων νοικοκυριών (χαμηλοσυνταξιούχων, ανασφάλιστων υπερηλίκων του ΟΠΕΚΑ, ΑΜΕΑ, κλπ) τον Απρίλιο 2022 και τον Δεκέμβριο 2022 με το συνολικό δημοσιονομικό κόστος να ανέρχεται στα 816 εκατ. ευρώ.

Το οικονομικό έτος 2023 προκειμένου να καλυφθούν οι δαπάνες από την εφαρμογή μέτρων για την αντιμετώπιση της ακρίβειας και της ενεργειακής κρίσης, πέραν των πιστώσεων που έχουν προβλεφθεί για το επίδομα θέρμανσης, προβλέπονται επιπλέον πιστώσεις ύψους 1 δισ. ευρώ ως αποθεματικό, πρωτίστως για την επιδότηση λογαριασμών ηλεκτρικού ρεύματος, αναλόγως της εξέλιξης των τιμών της ενέργειας και για την αντιμετώπιση αυξημένων ενεργειακών δαπανών των φορέων γενικής κυβέρνησης.

Παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση των συνεπειών της ενεργειακής κρίσης στην ελληνική οικονομία έτους 2022 (σε εκατ. ευρώ)		
α/α	Περιγραφή	Ποσό
A.	Παρεμβάσεις στο σκέλος των εσόδων της Γενικής Κυβέρνησης	-102
1	Επιστροφή Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης πετρελαίου κίνησης στους αγρότες	-72
2	Μείωση ΦΠΑ στις ζωοτροφές από 13% σε 6%	-15
3	Μείωση ΦΠΑ στα λιπάσματα από 13% σε 6%	-15
B.	Παρεμβάσεις στο σκέλος των δαπανών της Γενικής Κυβέρνησης	-12.024
1	Επιδότηση στην κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας νοικοκυριών	-3.585
2	Επιδότηση στην κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας επιχειρήσεων	-5.480
3	Επιδότηση στην κατανάλωση φυσικού αερίου νοικοκυριών (επιπλέον των επιδοτήσεων της ΔΕΠΑ)	-93
4	Επιδότηση στην κατανάλωση φυσικού αερίου επιχειρήσεων	-347
5	Επιδότηση του 80% της αύξησης του κόστους ηλεκτρικής ενέργειας σε παροχές αγροτικής χρήσης για την περίοδο Αυγούστου - Δεκεμβρίου 2021	-28
6	Αύξηση επιδόματος θέρμανσης και παροχή κινήτρων για την αντικατάσταση του φυσικού αερίου με άλλες μορφές καυσίμων*	-150
7	Ενίσχυση ύψους 200 ευρώ τον Απρίλιο 2022 και 250 ευρώ τον Δεκέμβριο 2022 σε συνταξιούχους με μηνιαίο εισόδημα έως 600 και 800 ευρώ αντίστοιχα	-377
8	Ενίσχυση ύψους 200 ευρώ τον Απρίλιο 2022 και 250 ευρώ τον Δεκέμβριο 2022 σε 35.000 ανασφάλιστους υπερηλικές του ΟΠΕΚΑ	-16
9	Ενίσχυση ύψους 200 ευρώ τον Απρίλιο 2022 και 250 ευρώ τον Δεκέμβριο 2022 σε 172.000 δικαιούχους επιδομάτων ΑΜΕΑ	-71
10	Διπλή δόση ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος τον Απρίλιο 2022 και τον Δεκέμβριο 2022 σε 225.000 δικαιούχους	-93
11	Μιάμιση επιπλέον μηνιαία δόση επιδόματος παιδιών ΟΠΕΚΑ τον Απρίλιο 2022 και τον Δεκέμβριο 2022 σε 800.000 δικαιούχους	-234
12	Επιδότηση κτηνοτρόφων για το αυξημένο κόστος ζωοτροφών	-50
13	Ένταξη στο Μεταφορικό Ισοδύναμο της μεταφοράς ζωοτροφών στην Κρήτη	-8
14	Αύξηση της επιδότησης για τη μεταφορά ζωοτροφών στα μικρά νησιά του Αιγαίου	-4
15	Επιπλέον κόστος φορέων ΓΚ για ηλεκτρισμό και καύσιμα	-500
16	Προπληρωμένη κάρτα σε νοικοκυριά για αγορά καυσίμων κίνησης (fuel pass)	-300
17	Επιδότηση πετρελαίου κίνησης (12 λεπτά ανά λίτρο)	-210
18	Επιδότηση οδηγών ταξί με 200 ευρώ τον Απρίλιο λόγω αυξημένων τιμών καυσίμων	-5

19	Επιστροφή του 60% της αύξησης του κόστους ηλεκτρικής ενέργειας για την πρώτη κατοικία νοικοκυριών με εισόδημα έως 45.000 ευρώ (power pass)	-296
20	Επιδότηση αγροτών για το αυξημένο κόστος λιπασμάτων	-60
21	Ενίσχυση ύψους 250 ευρώ τον Δεκέμβριο 2022 σε 100.000 μακροχρόνια ανέργους	-25
22	Επιδότηση πετρελαίου θέρμανσης (20 λεπτά ανά λίτρο)**	-94
	<i>Παρεμβάσεις δαπανών που χρηματοδοτούνται από τον Τακτικό Προϋπολογισμό</i>	-2.480
	<i>Παρεμβάσεις δαπανών που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ</i>	-12
	<i>Παρεμβάσεις δαπανών που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης</i>	-9.533
Γ.	Έσοδα Ταμείου Ενεργειακής Μετάβασης	7.464
	Συνολικό Δημοσιονομικό Κόστος των Παρεμβάσεων (Α+Β+Γ)	-4.662
<p><i>Σημείωση: το θετικό πρόσημο (+) δηλώνει αύξηση εσόδου ή μείωση δαπάνης και το αρνητικό πρόσημο (-) δηλώνει μείωση εσόδου ή αύξηση δαπάνης.</i></p> <p><i>* Για το επίδομα θέρμανσης το συνολικό κόστος εκτιμάται σε 300 εκατ. ευρώ. Επιπλέον 150 εκατ. ευρώ αναμένεται να εκταμιευτούν εντός του 2023. ** Για την επιδότηση του πετρελαίου θέρμανσης η συνολική δαπάνη για τους μήνες Ιανουάριο-Δεκέμβριο εκτιμάται σε 156 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων 62 εκατ. ευρώ αναμένεται να εκταμιευτούν τον Ιανουάριο του 2023.</i></p>		

Δημοσιονομικές παρεμβάσεις αντιμετώπισης των οικονομικών συνεπειών της πανδημίας

Εκτός από τις προαναφερθείσες παρεμβάσεις με σκοπό την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης, συνεχίστηκε η εφαρμογή παρεμβάσεων για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας Covid-19. Το κόστος αυτών των παρεμβάσεων για το έτος 2022 είναι σαφώς μειωμένο σε σχέση με τα δύο προηγούμενα έτη, κυρίως λόγω της μείωσης των συνεπειών της πανδημίας.

Το συνολικό δημοσιονομικό κόστος των παρεμβάσεων για το 2022 ανέρχεται σε 4,3 δισ. ευρώ. Από το σύνολο των παρεμβάσεων αυτών τα 1,6 δισ. ευρώ καλύπτονται από τον τακτικό προϋπολογισμό και ποσό ύψους 503 εκατ. ευρώ χρηματοδοτείται από το ΠΔΕ.

Οι κυριότερες παρεμβάσεις αφορούν:

- τη μείωση κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες των ασφαλιστικών εισφορών των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα (849 εκατ. ευρώ),
- την αναστολή της καταβολής ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης στον ιδιωτικό τομέα (732 εκατ. ευρώ),
- τη μείωση του συντελεστή ΦΠΑ σε διάφορες κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών (450 εκατ. ευρώ),
- τη μη επιστρεπτέα επιχορήγηση σε μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις μέσω των ΟΤΑ (160 εκατ. ευρώ),
- την κάλυψη των ασφαλιστικών εισφορών και επιδότηση σε περίπτωση πρόσληψης μακροχρόνια ανέργων (119 εκατ. ευρώ) και
- το Πρόγραμμα «ΓΕΦΥΡΑ 2» για δανειολήπτες νομικά πρόσωπα που επλήγησαν από την πανδημία (83 εκατ. ευρώ).

Επισημαίνεται ότι η υλοποίηση των περισσότερων παρεμβάσεων είχε ξεκινήσει κατά τα δύο πρώτα έτη εμφάνισης της πανδημίας, ωστόσο κρίθηκε σκόπιμη η επέκτασή τους και το 2022.

Για το 2023, πέραν την μόνιμη πλέον υιοθέτησης της μείωσης των ασφαλιστικών εισφορών και της εισφοράς αλληλεγγύης, έχουν προβλεφθεί επιπλέον πιστώσεις 180 εκατ. ευρώ για την κάλυψη του μισθολογικού κόστους του έκτακτου υγειονομικού προσωπικού, ενώ το μέρος των δαπανών του συστήματος υγείας που έχουν παγιωθεί, έχουν μεταφερθεί στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Υγείας, των Νοσοκομείων και του ΕΟΠΠΥ.

Παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας Covid-19 στην ελληνική οικονομία (σε εκατ. ευρώ)		
α/α	Περιγραφή	2022
A. Παρεμβάσεις στο σκέλος των εσόδων της Γενικής Κυβέρνησης		-2.216
1	Μείωση κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες των ασφαλιστικών εισφορών των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα	-849
2	Αναστολή καταβολής ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης στον ιδιωτικό τομέα	-732
3	Αναστολή πληρωμών βεβαιωμένων οφειλών και δόσεων ρυθμίσεων φορολογικών υποχρεώσεων για επιχειρήσεις, αυτοαπασχολούμενους, εργαζόμενους και ελεύθερους επαγγελματίες	-4
4	Μείωση συντελεστή ΦΠΑ στις υπηρεσίες μεταφοράς προσώπων και των αποσκευών τους	-268
5	Μείωση συντελεστή ΦΠΑ σε μη αλκοολούχα ποτά και σε υπηρεσίες διάθεσης μη αλκοολούχων ποτών και ροφημάτων	-158
6	Μείωση συντελεστή ΦΠΑ στα εισιτήρια κινηματογράφων, θεατρικών παραστάσεων και συναυλιών, στα γυμναστήρια και τις σχολές χορού, στο τουριστικό πακέτο	-24
7	Αναστολή πληρωμής τέλους συνδρομητικής τηλεόρασης	-9
8	Απώλεια εσόδων από τη μείωση στις μισθώσεις κύριας κατοικίας, στις μισθώσεις για την κάλυψη στεγαστικών αναγκών φοιτητών, καθώς και στις επαγγελματικές μισθώσεις επιχειρήσεων	-151
9	Κρατική ενίσχυση επιχειρήσεων με τη μορφή της επιδότησης παγίων δαπανών (συμψηφισμός με φορολογικές υποχρεώσεις)	-21
B. Παρεμβάσεις στο σκέλος των δαπανών της Γενικής Κυβέρνησης		-2.124
1	Αποζημίωση ειδικού σκοπού ύψους 534 ευρώ σε μηνιαία βάση των εργαζομένων των οποίων οι συμβάσεις εργασίας τίθενται σε προσωρινή αναστολή (περιλαμβάνονται πληρωμές δώρων Χριστουγέννων και Πάσχα) και στους εποχικά εργαζόμενους του τουριστικού κλάδου	-39
2	Πρόγραμμα βραχυχρόνιας απασχόλησης ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	-72
3	Αποζημίωση ιδιοκτητών-εκμισθωτών ακινήτων που εισπράττουν μειωμένο ενοίκιο λόγω της πανδημίας	-49
4	Κάλυψη από τον κρατικό προϋπολογισμό των ασφαλιστικών εισφορών επί του ονομαστικού μισθού, των εργαζομένων των οποίων οι συμβάσεις εργασίας τίθενται σε προσωρινή αναστολή	-31
5	Κάλυψη των ασφαλιστικών εισφορών από τον κρατικό προϋπολογισμό και επιδότηση 200 ευρώ σε περίπτωση πρόσληψης μακροχρόνια ανέργου, για περίοδο 6 μηνών, στο πλαίσιο του προγράμματος για τη δημιουργία 150.000 νέων θέσεων εργασίας	-119
6	Πρόγραμμα «ΓΕΦΥΡΑ 2» για δανειολήπτες νομικά πρόσωπα που επλήγησαν από την πανδημία Covid-19	-83
7	Μη επιστρεπτέα επιχορήγηση σε μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις μέσω των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης	-160
8	Επιδότηση επιτοκίου των επιχειρηματικών δανείων των επιχειρήσεων οι οποίες ανήκουν σε πληττόμενους κλάδους, υπό την προϋπόθεση της διατήρησης των θέσεων εργασίας	-10
9	Κάλυψη αυξημένων υγειονομικών δαπανών λόγω της πανδημίας Covid-19 (εξοπλισμός, υποδομές, αναλώσιμα, εμβόλια, self test κτλ.)	-910
10	Μισθολογικό κόστος έκτακτου υγειονομικού προσωπικού και καταβολή έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης στους εργαζόμενους των νοσοκομείων, του ΕΟΔΥ, του ΕΚΑΒ, και της Πολιτικής Προστασίας	-212
11	Κάλυψη των έκτακτων δαπανών, λόγω της πανδημίας Covid-19, των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης	-70
12	Νέες προσλήψεις στα μέσα μαζικής μεταφοράς (ΟΣΥ/ΣΤΑΣΥ), χρηματοδοτική μίσθωση (leasing) επιπλέον λεωφορείων και σύμβαση με ΚΤΕΛ	-50
13	Ενίσχυση του προγράμματος κοινωνικού τουρισμού του Υπουργείου Τουρισμού και του ΟΑΕΔ	-37
14	Επιπρόσθετη στήριξη του πρωτογενούς τομέα παραγωγής από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	-42
15	Αποζημίωση ακτοπλοϊκών γραμμών και εταιρειών ΚΤΕΛ και ΤΡΑΙΝΟΣΕ για τους περιορισμούς που επιβλήθηκαν στις θέσεις επιβατών	-14
16	Ενίσχυση επιχειρήσεων του πολιτισμού λόγω περιορισμού θέσεων σε θέατρα, κινηματογράφους, συναυλιακούς χώρους κτλ.	-64
17	Οικονομικές ενισχύσεις και αποζημιώσεις αερολιμένων και αεροπορικών γραμμών που επιβαρύνουν τον τακτικό προϋπολογισμό	-42
18	Κρατική ενίσχυση επιχειρήσεων με τη μορφή της επιδότησης παγίων δαπανών (συμψηφισμός με ασφαλιστικές εισφορές)	-24
19	Επιδότηση κεφαλαίου κίνησης για επιχειρήσεις του τουριστικού κλάδου, γυμναστήρια και παιδότοπους μέσω ΠΔΕ	-42
20	Αποζημίωση σε εταιρείες διοργάνωσης συνεδρίων, εκθέσεων, εκδηλώσεων, τροφοδοσίας, κέντρων νυχτερινής διασκέδασης, σχολών χορού και αλιευτικών σκαφών	-55
	<i>Παρεμβάσεις δαπανών που χρηματοδοτούνται από τον Τακτικό Προϋπολογισμό</i>	-1.621
	<i>Παρεμβάσεις δαπανών που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ</i>	-503
Συνολικό Δημοσιονομικό Κόστος των Παρεμβάσεων (A+B)		-4.340
<i>Σημείωση: το θετικό πρόσημο (+) δηλώνει αύξηση εσόδου ή μείωση δαπάνης και το αρνητικό πρόσημο (-) δηλώνει μείωση εσόδου ή αύξηση δαπάνης.</i>		

Λοιπές δημοσιονομικές παρεμβάσεις

Επιπρόσθετα, το 2022 θεσπίστηκαν στοχευμένες παρεμβάσεις για την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας και τη στήριξη των οικογενειακών προϋπολογισμών που πλήττονται από τις έντονες πληθωριστικές πιέσεις. Το συνολικό κόστος αυτών ανέρχεται σε 1 δισ. ευρώ για το 2022 και σε 3,5 δισ. ευρώ για το 2023. Από το σύνολο των παρεμβάσεων έτους 2022, τα 962 εκατ. ευρώ χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ ενώ τα 39 εκατ. ευρώ καλύπτονται από τον τακτικό προϋπολογισμό. Αντίστοιχα, το 2023 τα 377 εκατ. ευρώ θα χρηματοδοτηθούν από το ΠΔΕ και τα 688 εκατ. ευρώ θα καλυφθούν από τον τακτικό προϋπολογισμό.

Ειδικότερα:

- για την εξοικονόμηση ενέργειας επιδοτείται η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών πάνελ σε νοικοκυριά, επιχειρήσεις και αγροτικές εκμεταλλεύσεις και επεκτείνεται η εφαρμογή του προγράμματος «Ανακυκλώνω/αλλάζω» (δημοσιονομικό κόστος 840 εκατ. ευρώ),
- για την αντιμετώπιση του αυξημένου κόστους στέγασης για τους νέους εισάγεται το πρόγραμμα «Ανακαινίζω/Εξοικονομώ», με το οποίο παρέχονται επιδοτήσεις για ανακαίνιση και εξοικονόμηση ενέργειας κατοικιών, καθώς και πρόγραμμα χαμηλότοκου δανεισμού για αγορά πρώτης κατοικίας από νέους και νέα ζευγάρια έως 39 ετών,
- για την αντιμετώπιση της υπογεννητικότητας επεκτείνεται από το 2023 το επίδομα μητρότητας στον ιδιωτικό τομέα από τους 6 στους 9 μήνες με δημοσιονομικό κόστος 64 εκατ. ευρώ και
- για τη στήριξη των φοιτητών που σπουδάζουν μακριά από τον τόπο κατοικίας τους, δεδομένης της αύξησης του κόστους των μισθωμάτων κατοικίας, χορηγείται αυξημένο επίδομα στέγασης (δημοσιονομικό κόστος 26 εκατ. ευρώ για καθένα από τα έτη 2022 και 2023).

Επίσης, πρόσθετα δημοσιονομικά μέτρα αποτελούν:

- η αναμόρφωση του ειδικού μισθολογίου των ιατρών του ΕΣΥ και οι μισθολογικές παρεμβάσεις για τη στήριξη των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων (συνολικό δημοσιονομικό κόστος 13 εκατ. ευρώ για το 2022 και 103 εκατ. ευρώ για το 2023) και
- η παροχή κινήτρων για την επέκταση της τουριστικής περιόδου και κατά τη χειμερινή περίοδο, κυρίως μέσω της επέκτασης του προγράμματος «Τουρισμός για Όλους» με συνολικό δημοσιονομικό κόστος 31 εκατ. ευρώ για το 2022 και 20 εκατ. ευρώ για το 2023.

Τέλος, οι σχεδιαζόμενες παρεμβάσεις φορολογικής φύσης αφορούν:

- τη μόνιμη κατάργηση της καταβολής της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης στους υπαλλήλους του δημοσίου, στους συνταξιούχους και στον ιδιωτικό τομέα από το 2023 με σκοπό την αύξηση του πραγματικού εισοδήματός τους (δημοσιονομικό κόστος 1,24 δισ. ευρώ),
- τη συνέχιση και στο 2023 της μείωσης του συντελεστή ΦΠΑ σε υπηρεσίες μεταφοράς προσώπων, σε υπηρεσίες διάθεσης μη αλκοολούχων ποτών και ροφημάτων, στα εισιτήρια κινηματογράφων, θεατρικών παραστάσεων και συναυλιών, στα γυμναστήρια και τις σχολές χορού και στο τουριστικό πακέτο (συνολικό δημοσιονομικό κόστος 246 εκατ. ευρώ),
- την αναστολή του ΦΠΑ για νέες οικοδομές (δημοσιονομικό κόστος 18 εκατ. ευρώ) και
- τη διατήρηση της μείωσης κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες των ασφαλιστικών εισφορών των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα (δημοσιονομικό κόστος 871 εκατ. ευρώ).

Λοιπές Δημοσιονομικές Παρεμβάσεις (σε εκατ. ευρώ)			
α/α	Περιγραφή	2022	2023
A. Παρεμβάσεις στο σκέλος των εσόδων της Γενικής Κυβέρνησης		0	-2.426
1	Διατήρηση της μείωσης κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες των ασφαλιστικών εισφορών των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα	0	-871
2	Κατάργηση της καταβολής ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, καθώς και στους συνταξιούχους	0	-1.241
3	Μείωση συντελεστή ΦΠΑ στις υπηρεσίες μεταφοράς προσώπων και των αποσκευών τους έως τον Ιούνιο 2023	0	-147
4	Μείωση συντελεστή ΦΠΑ σε μη αλκοολούχα ποτά και σε υπηρεσίες διάθεσης μη αλκοολούχων ποτών και ροφημάτων έως τον Ιούνιο 2023	0	-86
5	Μείωση συντελεστή ΦΠΑ στα εισιτήρια κινηματογράφων, θεατρικών παραστάσεων και συναυλιών, στα γυμναστήρια και τις σχολές χορού, στο τουριστικό πακέτο έως τον Ιούνιο 2023	0	-13
6	Αναστολή ισχύος του ΦΠΑ 24% για νέες οικοδομές έως τέλος του 2024	0	-18
7	Κατάργηση ειδικής εισφοράς 1% υπέρ του Ταμείου Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων	0	-50
B. Παρεμβάσεις στο σκέλος των δαπανών της Γενικής Κυβέρνησης		-1.001	-1.065
1	Μισθολογικές παρεμβάσεις για στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων	-13	-50
2	Αναμόρφωση του ειδικού μισθολογίου των Ιατρών του ΕΣΥ	0	-53
3	Επέκταση επιδόματος μητρότητας ιδιωτικού τομέα από τους 6 στους 9 μήνες από το 2023	0	-64
4	Πρόγραμμα Ανακαινίζω/Ενοικιάζω για Κενά Σπίτια	0	-50
5	Αύξηση ΚΑΠ των ΟΤΑ από το 2023	0	-120
6	Αύξηση του φοιτητικού στεγαστικού επιδόματος	-26	-26
7	Πρόγραμμα μίσθωσης ιδιωτικών ακινήτων με σκοπό να διατεθούν με πολύ χαμηλό μίσθωμα σε ευάλωτους Έλληνες δικαιούχους (Εστία 2)	-2	-7
8	Κίνητρα για επέκταση τουριστικής περιόδου	-31	-20
9	Πρόγραμμα Ανακαινίζω / Εξοικονομώ για νέους ηλικίας 18 έως 39 ετών	0	-300
10	Αύξηση δικαιούχων του προγράμματος ανακυκλώνω/αλλάζω συσκευή κατά 200.000	-140	0
11	Επίδότηση κτηνοτρόφων από το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης λόγω αύξησης της τιμής των ζωοτροφών	-89	0
12	Εγκατάσταση φωτοβολταϊκών πάνελ σε νοικοκυριά, επιχειρήσεις και αγροτικές εκμεταλλεύσεις με στόχο την μείωση του ενεργειακού κόστους*	-700	0
13	Πρόγραμμα χαμηλότοκου δανεισμού για την αγορά πρώτης κατοικίας από νέους και νέα ζευγάρια έως 39 ετών	0	-375
<i>Παρεμβάσεις δαπανών που χρηματοδοτούνται από τον Τακτικό Προϋπολογισμό</i>		-39	-688
<i>Παρεμβάσεις δαπανών που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ</i>		-962*	-377
Συνολικό Δημοσιονομικό Κόστος των Παρεμβάσεων (A+B)		-1.001	-3.491
<i>Σημείωση: το θετικό πρόσημο (+) δηλώνει αύξηση εσόδου ή μείωση δαπάνης και το αρνητικό πρόσημο (-) δηλώνει μείωση εσόδου ή αύξηση δαπάνης.</i>			
<i>* Μέρους των εν λόγω πιστώσεων του ΠΔΕ αναμένεται να απορροφηθεί και εντός του 2023.</i>			

Δημόσιο Χρέος

Το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στα 355.000 εκατ. ευρώ ή 169,1% ως ποσοστό του ΑΕΠ στο τέλος του 2022, έναντι 353.389 εκατ. ευρώ ή 193,3% ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2021, παρουσιάζοντας μείωση κατά 24,2 ποσοστιαίες μονάδες έναντι του 2021. Το 2023, το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης προβλέπεται ότι θα διαμορφωθεί στα 357.000 εκατ. ευρώ ή 161,6% ως ποσοστό του ΑΕΠ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 7,5 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ έναντι του 2022.

Σύνθεση δημόσιου χρέους (σε εκατ. ευρώ)						
	2018	2019	2020	2021	2022*	2023**
Ομόλογα	51.551	55.601	66.880	80.794	85.940	89.460
Βραχυπρόθεσμοι τίτλοι	15.280	12.613	11.801	11.800	11.800	11.800

Δάνεια	267.597	258.898	259.968	258.786	255.560	254.770
Βραχυπρόθεσμα Δάνεια	24.521	28.903	35.357	36.957	39.000	39.000
A. Χρέος Κεντρικής Διοίκησης	358.949	356.015	374.006	388.337	392.300	395.030
(ως % του ΑΕΠ)	199,9%	194,3%	226,2%	212,4%	186,9%	178,8%
Β Χρέος ΝΠΔΔ, κέρματα κ.λπ. μείον επενδύσεις σε τίτλους Ε.Δ.	-7.724	-8.275	-13.780	-14.729	-16.100	-16.100
Γ. Χρέος Κεντρικής Κυβέρνησης κατά ESA (A+B)	351.225	347.740	360.226	373.608	376.200	378.930
(ως % του ΑΕΠ)	195,6%	189,8%	217,9%	204,3%	179,2%	171,5%
Δ. Χρέος ΟΤΑ, ΟΚΑ μείον ενδοκυβερνητικό χρέος	-16.504	-16.649	-19.093	-20.219	-21.200	-21.930
Ε. Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (Γ+Δ)	334.721	331.091	341.133	353.389	355.000	357.000
(ως % του ΑΕΠ)	186,4%	180,7%	206,3%	193,3%	169,1%	161,6%
ΑΕΠ	179.558	183.250	165.326	182.830	209.943	220.974

* Εκτιμήσεις

** Προβλέψεις